

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันการศึกษาได้รับการยอมรับว่ามีความสำคัญยิ่ง ทุกคนเห็นความสำคัญของการศึกษา เพราะประจักษ์ชัดแล้วว่าการศึกษาเป็นเครื่องมือในการสร้างคน ถ้าคุณภาพการศึกษายังไม่ได้รับการแก้ไขคุณภาพของคนไทยก็จะไม่ได้รับการแก้ไขไปด้วยประเทศชาติอาจต้องประสบปัญหาเช่นนี้อีกทุกฝ่ายในสังคมต้องช่วยกันพัฒนาการศึกษาที่ผ่านมากการศึกษาถูกละเลยในการให้ความสำคัญอย่างจริงจัง ขาดการสนับสนุนในด้านต่างๆ ขาดการมีส่วนร่วมและขาดการจัดการที่ ดูเหมือนจะให้ความสำคัญกันก็แต่เพียงคำพูดหรือนโยบาย ซึ่งในทางปฏิบัติยังมีปัญหาอยู่อีกมาก การศึกษาจึงไม่ได้สร้างเยาวชนให้มีคุณภาพอย่างแท้จริง (ปรีชา เกรือสินธุ, 2545, หน้า 44)

การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน หากได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องจะทำให้ประชาชนในชาติมีคุณภาพ ประเทศจะสามารถพัฒนาไปได้อย่างดี ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้จัดการศึกษาตามหลักสูตรต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา เปิดโอกาสให้สังคมมีส่วนร่วมและพัฒนาการศึกษาอย่างต่อเนื่องพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 27 วรรค 2 กำหนดไว้ว่า สถานศึกษาจะต้องเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาชุมชน และสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ เพื่อให้เป็นหลักสูตรที่เหมาะสมกับแต่ละสถานศึกษา และหมวด 3 มาตรา 15 ได้กำหนดให้มีการจัดการศึกษา 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ เป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมายวิธีการศึกษาหลักสูตร ระยะเวลาการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จ การศึกษาที่แน่นอน การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบวิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม และการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อมและโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือแหล่งความรู้อื่นๆ สถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบก็ได้ ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบก็ได้ไม่ว่าจะเป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบ ตามอัธยาศัย

การฝึกอาชีพหรือจากประสบการณ์ในการทำงาน และในวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550 – พ.ศ.2554) ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาที่สำคัญในระยะแผนพัฒนาฉบับที่ 10 การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนให้มีคุณธรรมนำความรู้ เกิดภูมิคุ้มกัน โดยพัฒนาจิตใจควบคู่กับการพัฒนาการเรียนรู้ของคนทุกกลุ่มทุกวัยตลอดชีวิต ตั้งแต่วัยเด็กให้มีความรู้พื้นฐานเข้มแข็ง มีทักษะชีวิต พัฒนาสมรรถนะ ทักษะของกำลังแรงงาน ให้สอดคล้องกับความต้องการพร้อมก้าวสู่โลกของการทำงานและการแข่งขันอย่างมีคุณภาพ สร้างและพัฒนากำลังคนที่เป็นเลิศโดยเฉพาะในการสร้างสรรค์นวัตกรรมและองค์ความรู้ส่งเสริมให้คนไทยเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตจัดการองค์ความรู้ทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นและองค์ความรู้สมัยใหม่ตั้งแต่ ระดับชุมชนถึงประเทศสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การสร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจชุมชนเน้นในด้านการผลิตเพื่อการบริโภคอย่างเพียงพอ ภายในชุมชน สนับสนุนให้ชุมชนมีการร่วมกลุ่มในรูปแบบสหกรณ์ กลุ่มอาชีพ สนับสนุนการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมท้องถิ่นมาใช้ในการสร้างสรรค์คุณค่าของสินค้าและบริการ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2549) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี มุ่งพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมเพื่อให้เป็นคนดี มีความรู้ ความสามารถ โดยมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำรงชีวิตและครอบครัว การอาชีพ การออกแบบและเทคโนโลยี เทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยี เพื่อการทำงานและอาชีพงานประดิษฐ์เป็นงานที่เกี่ยวกับการทำงานด้านการประดิษฐ์สิ่งของเครื่องใช้ ที่เน้นด้านความคิดสร้างสรรค์ โดยเน้นความประณีตสวยงาม ตามกระบวนการงานประดิษฐ์และเทคโนโลยี และเน้นในการอนุรักษ์และสืบสานศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของไทยตามภูมิปัญญาท้องถิ่น และสากล (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, หน้า 1-3)

สภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยปัจจุบันอยู่ในภาวะที่อาจจะเรียกได้ว่าวิกฤต โดยเฉพาะตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา ซึ่งส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรง ต่อวิถีการดำเนินชีวิตของคนไทย โดยส่วนรวม รัฐได้พยายามหาวิธีการที่จะช่วยฟื้นฟูเศรษฐกิจ และความเป็นอยู่ของคนไทยให้ดีขึ้น แนวทางหนึ่งที่รัฐบาลนำมาปฏิบัติก็คือการน้อมนำแนวพระราชดำรัสเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้ เพื่อพัฒนาแบบพึ่งพาตนเองของประชาชน ดำรงชีวิตที่สมบูรณ์ตามวิถีแห่งความเป็นไทยโดยการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาชาวบ้าน มากำหนดเป็นนโยบายเพื่อให้หน่วยงานราชการต่าง ๆ นำไปยึดถือปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาความยากจนของประชาชนแต่ละเขตพื้นที่ ในระดับรากหญ้าที่รัฐบาลได้กำหนดนโยบายจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในการที่จะให้ชุมชนมีแหล่งเงินทุนหมุนเวียน ในการส่งเสริมการลงทุน สร้างอาชีพเสริมและรายได้ให้แก่ประชาชน ซึ่งสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่ต้องทำควบคู่กันไปก็คือการฝึกอบรมให้ความรู้ หรือกระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นแก่ประชาชนในแต่ละเขต

พื้นที่ ให้มีการเสริมสร้างภูมิปัญญา ความรู้ ตลอดจนกลไกต่างๆ จนประชาชนสามารถที่จะพึ่งตนเอง กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานหนึ่งที่ได้ มีการน้อมนำพระราชดำริดังกล่าว มาบูรณาการไว้ในหลักสูตรและการเรียนรู้เพื่อให้สถานศึกษา ได้นำหลักการและแนวคิดดังกล่าว โดยการจัดให้เป็นส่วนหนึ่งในการเรียนรู้โดยการสอดแทรกหรือบูรณาการเข้าไปในการจัดการเรียนการสอน (จันทคุป ปภินกะ, 2548, หน้า 12)

ความสำคัญ ธรรมชาติ และลักษณะเฉพาะของกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดขอบเขตสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมที่สถานศึกษาสามารถกำหนดขึ้นได้เองตามสภาพความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่น กระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักถึงความสำคัญ ดังกล่าวจึงกำหนดรายละเอียดของสาระการเรียนรู้แกนกลาง ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ประมาณร้อยละ 70 ของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 9) ได้กำหนดแนวทางการกำหนดหลักสูตรแกนกลาง ให้สถานศึกษาจัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยให้หลักสูตรสถานศึกษามีสัดส่วนระหว่างหลักสูตรแกนกลางกับหลักสูตรท้องถิ่นหรือหลักสูตรสถานศึกษา คือ 70:30 เป็นตัวเลขโดยประมาณ กระทรวงศึกษาธิการตระหนักและเข้าใจในธรรมชาติของเนื้อหาวิชาแต่ละกลุ่มสาระไม่เหมือนกัน และลักษณะของท้องถิ่นหรือสถานศึกษาต่างๆ ทั่วประเทศมีความแตกต่างกัน จึงเป็นโอกาสให้สถานศึกษาอาศัยสัดส่วน 70:30 เป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2547, หน้า 3)

โรงเรียนวัดดอนสมอ ตั้งอยู่ในเขตชุมชนที่มีผู้ปกครองนักเรียนมีการประกอบอาชีพที่เกี่ยวกับการทำเครื่องประดับจากกะลามะพร้าว และมีแนวคิดในการพยายามหาอาชีพเสริมให้แก่นักเรียนเพื่อสร้างรายได้และเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ประกอบกับอาชีพการทำเครื่องใช้ในครัวเรือนจากกะลามะพร้าวเป็นอาชีพที่มีรายได้ดี ต้นทุนไม่สูงมากนักและเพื่อเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นการเพิ่มรายได้ให้กับนักเรียนและครอบครัว ทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น จากการประกอบอาชีพการประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าวผู้วิจัยเห็นว่า ถ้าสามารถพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นการประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าวและให้ความรู้ ซึ่งเป็นกระบวนการที่จำเป็น จะเป็นการเพิ่มพูนความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมการพัฒนาอาชีพ อันจะเป็นการส่งผลให้ครอบครัวและนักเรียนมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดี และส่งผลให้คุณภาพชีวิตของครอบครัวดีขึ้น ทั้งยังสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ในเรื่องการศึกษาตามอัธยาศัย สถานศึกษาจะต้องเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพปัญหาชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 ในเรื่อง การแก้ไขปัญหาคาความยากจนและยกระดับคุณภาพชีวิตของคนส่วนใหญ่ในประเทศ

กะลาเป็นส่วนหนึ่งของผลมะพร้าว ซึ่งมะพร้าวเป็นพืชทรงคุณค่าอยู่คาบคู่สังคมไทย คนไทยคุ้นเคยกับมะพร้าวมาเป็นเวลานาน คนไทยในหลายพื้นที่มีการประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว เช่น คำบลในควน อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง เป็นแหล่งการผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว เริ่มขึ้นจากการจัดฝึกอบรมของสหกรณ์ย่านตาขาว ซึ่งนำเอาธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้เป็นวัสดุ โดยเริ่มแรกก็เพียงนำเอามาประดิษฐ์ขึ้นเป็นเครื่องใช้ภายในครัวเรือน แต่ต่อมาก็ค่อยๆ ประยุกต์ดัดแปลงกันขึ้นมาและงานประดิษฐ์ที่สืบทอดกันมาขึ้น เป็นการเรียนรู้จากสกุลช่างในท้องถิ่นตั้งแต่รุ่นปู่ย่า และประโยชน์จากทุกส่วนของมะพร้าว เช่น ผลอ่อน ใช้รับประทานได้ทั้งเนื้อและน้ำสด เนื้อมะพร้าวจากผลแก่นำไปปรุงอาหารและขนมหลายชนิด และใช้สกัดน้ำมัน กากที่เหลือใช้เลี้ยงสัตว์ น้ำมันมะพร้าวใช้ประกอบอาหาร เนยเทียมและสบู่ เปลือกมะพร้าวนำไปแยกเอาเส้นใยใช้ทำเป็นเชือก วัสดุเบาและที่นอน ขุยมะพร้าวใช้ทำวัสดุเพาะชำต้นไม้ กะลาใช้ทำภาชนะ กะจำ กระบวย กระชอน เครื่องประดับ และเครื่องดนตรี ทำเชื้อเพลิงและถ่านกัมมันต์ ใบมะพร้าวทั้งอ่อนและแก่ ตลอดจนก้านใบใช้มุงหลังคา เครื่องจักสานไม้กวาดทางมะพร้าวใช้ทำรั้วและเชื้อเพลิง ลำต้นแก่ใช้ในการก่อสร้าง บ้าน ประดิษฐ์เครื่องนอน ยอดอ่อนใช้เป็นอาหาร จันทน์ มีน้ำหวานรองมาดื่มเป็นน้ำผลไม้หรือทำน้ำตาล หมักทำเหล้าและน้ำส้ม รากใช้ทำยาและสีย้อมผ้า มะพร้าวเป็นพืชที่นิยมบริโภคในประเทศไทยเป็นอย่างมาก นิยมนำมาทำอาหารทั้งคาวและหวาน ปัจจุบันคนไทยนิยมรับประทานทานยอดมะพร้าวเป็นอาหารมากขึ้น เนื่องจากยอดมะพร้าวนำมาทำอาหารได้หลายประเภทเช่น ยำ ผัก แกง โดยเฉพาะต้มยำกุ้งยอดมะพร้าวอ่อนเป็นเมนูยอดนิยม ยอดมะพร้าวเป็นอาหารชนิดหนึ่งที่ปลอดภัยและเพิ่มเส้นใยอาหารได้ดี มะพร้าวมีต้นกำเนิดมาจากประเทศมาเลเซีย และแพร่มาสู่ประเทศไทยเมื่อไรไม่ปรากฏหลักฐาน แต่มะพร้าวสามารถปลูกได้ในทุกพื้นที่ของประเทศไทย ซึ่งมีพื้นที่ปลูกมะพร้าว ทั่วประเทศประมาณ 2,163,439 ไร่ พื้นที่ให้ผลผลิต ประมาณ 1,917,287 ไร่ มะพร้าวกว่าร้อยละ 80 ปลูกอยู่ในจังหวัด ภาคกลาง และภาคใต้ โดยเฉพาะจังหวัดที่อยู่ชายทะเล ปลูกมะพร้าวประมาณร้อยละ 41 ของมะพร้าวที่ปลูกทั่วประเทศ เช่น จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช และสงขลา ในภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีการปลูกมะพร้าวประมาณร้อยละ 12 และร้อยละ 5 ตามลำดับ ผลผลิตรวมทั้งประเทศ 1,947,963.59 ตัน ปริมาณใช้ภายในประเทศ ประมาณ 1,080 ล้านผล ส่งออกในรูปมะพร้าวแห้งปริมาณ 1,566 (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2547 หน้า 22)

ดังนั้นผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดดอนสมอ เพื่อเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพอันจะเป็นประโยชน์ในการแก้ปัญหาดังกล่าวต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิชาภาษาอังกฤษและเทคโนโลยี เรื่อง การประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดดอนสมอ
2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิชาภาษาอังกฤษและเทคโนโลยี เรื่อง การประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน วัดดอนสมอ
3. เพื่อทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิชาภาษาอังกฤษและเทคโนโลยี เรื่อง การประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน วัดดอนสมอ
4. เพื่อประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิชาภาษาอังกฤษและเทคโนโลยี เรื่อง การประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 โรงเรียนวัดดอนสมอ

ความสำคัญของการวิจัย

1. จากการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ทำให้เกิดประโยชน์ ทางด้านการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิชาภาษาอังกฤษและเทคโนโลยี เรื่อง การประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. นักเรียนที่ผ่านการเรียนตามหลักสูตรการประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการประกอบอาชีพและสามารถเพิ่มรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว
3. ครูสามารถนำหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิชาภาษาอังกฤษและเทคโนโลยี เรื่อง การประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว ไปปรับใช้ในการเรียนการสอนกลุ่มสาระ การเรียนรู้อื่นๆ ได้โดยการบูรณาการเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนการสอน
4. เป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นในเขตพื้นที่ที่มีการปลูมะพร้าวให้ คงอยู่ต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ประชากร เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2550 กลุ่มโรงเรียนวัดดอนสมอ อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 6 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 120 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนวัดดอนสมอ จำนวน 34 คน โดยการสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling or judgement-sampling)

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการสอนตามหลักสูตรในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 ใช้ระยะเวลาสอน สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง จำนวน 8 สัปดาห์ รวมระยะเวลาทั้งหมด 16 ชั่วโมง

4. เนื้อหาหลักสูตรการประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหาของหลักสูตรเป็น 2 ส่วน คือ หลักสูตรภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ หลักสูตรภาคทฤษฎีประกอบด้วย 1) ความรู้เกี่ยวกับมะพร้าว 2) การจัดจำหน่ายและการตลาด ส่วนหลักสูตรภาคปฏิบัติประกอบด้วย 1) การประดิษฐ์ที่รองแก้วจากกะลามะพร้าว 2) การประดิษฐ์ที่ใส่สบู่จากกะลามะพร้าว 3) การประดิษฐ์กระบวยตักน้ำจากกะลามะพร้าว 4) การประดิษฐ์มดจากกะลามะพร้าว 5) การประดิษฐ์โมบายจากกะลามะพร้าวและ 6) การประดิษฐ์โคมไฟประดับจากกะลามะพร้าว

5. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

5.1 ตัวแปรต้น คือ หลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

5.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

5.2.1 ความรู้ความเข้าใจ

5.2.2 ทักษะการปฏิบัติงาน

5.2.3 ความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตร

นิยามศัพท์เฉพาะ

การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การเปลี่ยนแปลงหรือการปรับปรุงหลักสูตรเดิมให้ได้ผลดียิ่งขึ้นทั้งในด้านประสิทธิภาพในด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ เพื่อนำไปพัฒนากลุ่มเป้าหมายให้เป็นไปตามจุดประสงค์ที่คาดหวังไว้ โดยการศึกษาสำรวจ วิเคราะห์ รวบรวมสภาพปัญหา ความต้องการของสังคม ตลอดจนความต้องการของผู้ใช้หลักสูตร จากนั้นนำ

ข้อมูลที่ได้มาประมวลในแต่ละส่วนประกอบของหลักสูตรแล้วนำหลักสูตรไปทดลองใช้ติดตาม แล้วนำมาปรับปรุงเพื่อนำไปใช้ต่อไป

หลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง มวลประสบการณ์ที่จัดขึ้นทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะ เจตคติ และคุณภาพการดำรงชีวิตที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น โดยพยายามใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น และภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้บนพื้นฐานของสภาพชีวิต เศรษฐกิจ และสังคมในท้องถิ่นนั้นๆ

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง การปรับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น โดยการนำเอาทรัพยากรภูมิปัญญาท้องถิ่นและผู้ที่เกี่ยวข้องมามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนประถมศึกษาของโรงเรียนวัดดอนสมอ อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี ได้แก่ การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน การพัฒนาหลักสูตรฉบับร่าง การทดลองใช้หลักสูตรและการประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร

ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว หมายถึง การนำกะลามะพร้าวมาดัดแปลงให้เกิดประโยชน์ด้วยการทำเป็นผลิตภัณฑ์ชนิดต่างๆ เช่น กระบวย ทัพพี ชันน้ำ ทัพพีตักอาหาร เป็นต้น

หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว หมายถึง การดำเนินการสร้างหลักสูตรตามขั้นตอนการจัดทำหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ความรู้ความเข้าใจ หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจของนักเรียนที่เกี่ยวกับการประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว ที่ได้มาจากการทำแบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจก่อนและหลังใช้หลักสูตรที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ทักษะการปฏิบัติงาน หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการเตรียมงาน การปฏิบัติงานจนบังเกิดผลผลิตเป็นชิ้นงานที่เป็นเครื่องใช้จากกะลามะพร้าว ได้แก่ โคมไฟประดับ โมบาย ที่ใส่สบู่ กระบวยตักน้ำ และที่รองแก้วน้ำ

ความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตร หมายถึง การแสดงความรู้สึกทางอารมณ์ในลักษณะพอใจ ชื่นชม เห็นคุณค่าต่อหลักสูตรท้องถิ่นของนักเรียน เรื่อง การประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว

ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง องค์ความรู้ของบุคคลที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นซึ่งแสดงถึงความสามารถในการประดิษฐ์สิ่งของเครื่องใช้จากกะลามะพร้าว

นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียน วัดดอนสมอ อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าเรื่อง การประติษฐ์ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดดอนสมอ อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี โดยผู้วิจัยได้สำรวจ แนวคิดและงานวิจัยต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางศึกษาในการพัฒนาหลักสูตร

จากกระบวนการพัฒนาหลักสูตรผู้วิจัยได้นำแนวคิดของนักการศึกษา และผู้ที่ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นดังกล่าวมาสังเคราะห์ ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรการประติษฐ์ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดังนี้ ฮิลดา ทาบ (Hilda Taba, 1962, p.12) ได้เสนอ ขั้นตอนของการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรไว้ 7 ข้อ ดังนี้ 1) สำรวจปัญหาความต้องการและความจำเป็นต่างๆ ของสังคม 2) กำหนดจุดหมายของการศึกษา 3) คัดเลือกเนื้อหาวิชาที่จะนำมาสอน 4) จัดลำดับเนื้อหาสาระ 5) คัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ 6) จัดลำดับประสบการณ์การเรียนรู้ 7) สำรวจปัญหา ความต้องการ และความจำเป็นต่างๆ ของสังคม ส่วนซาร์จ บัควี (2532, หน้า 129) ได้เสนอไว้ 8 ขั้นตอน 1) กำหนดจุดหมายของหลักสูตร 2) การกำหนดรูปแบบและโครงสร้างของหลักสูตร 3) การกำหนดจุดประสงค์ของวิชา 4) การเลือกเนื้อหาของวิชา 5) การจัดทำวัสดุ หลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน 6) การกำหนดประสบการณ์เรียนรู้ 7) การกำหนดยุทธศาสตร์ของการเรียนการสอน 8) การกำหนดผลการประเมินผลการเรียนรู้

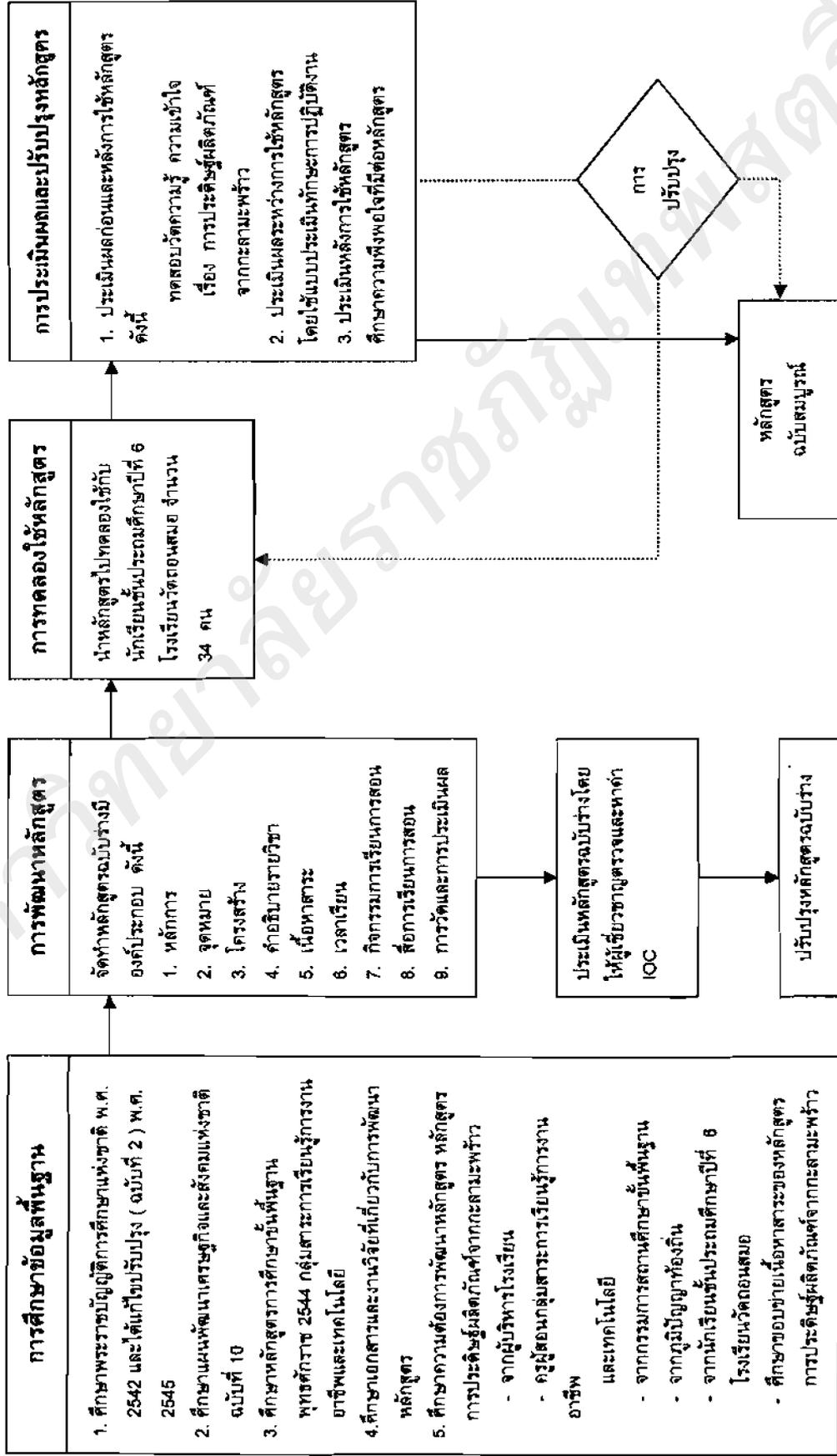
นอกจากแนวคิดของนักการศึกษา ที่ได้กล่าวถึงขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรดังกล่าวข้างต้นยังมีผู้เสนองานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาหลักสูตร โดยระบุขั้นตอนต่างๆ ที่มีความสอดคล้องกับข้อสรุปของนักการศึกษาหลายท่าน ดังเช่น งานวิจัย ยุทธนา อุทโร (2541, หน้า 76-77) ได้ทำการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มงานพื้นฐานอาชีพ เรื่องการสานกระติบข้าว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรดังนี้ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพท้องถิ่นและนักเรียน 2) การพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้ได้หลักสูตรฉบับร่าง 3) ตรวจสอบโครงร่าง หลักสูตรเพื่อให้ทราบว่าหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพเพียงใด มีความเหมาะสมหรือไม่ 4) นำหลักสูตรไปทดลองใช้เพื่อได้ข้อมูลที่จะไปบ่งชี้คุณภาพของหลักสูตร 5) การประเมินผลการนำหลักสูตรไปทดลองใช้เพื่อเป็นแนวทาง ในการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร 6) การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรเพื่อให้ได้หลักสูตรที่สมบูรณ์ โดยสอดคล้องกับ ศรีวรรณ จันทร์หงษ์ (2542, บทคัดย่อ) ได้ทำการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องงานจักสาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ศึกษากรณีโรงเรียนวัดยกกระบัตร (ชุมชนราษฎร์นุสรณ์) จังหวัดสมุทรสาครได้ระบุขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้ 1) ศึกษาข้อมูล

พื้นฐาน 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การทดลองใช้หลักสูตร 4) การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร

จากกระบวนการพัฒนาหลักสูตรข้างต้น ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของนักการศึกษา และผู้ที่ทำวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรดังกล่าวมาสังเคราะห์ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สรุปกระบวนการพัฒนาหลักสูตรได้ 4 ขั้นตอน ดังนี้ คือ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) การพัฒนาหลักสูตรโดยการพัฒนาหลักสูตรฉบับร่าง การประเมินหลักสูตรฉบับร่าง และปรับปรุงหลักสูตรฉบับร่าง 3) การทดลองใช้หลักสูตรและ 4) การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรซึ่งผู้วิจัยกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพ 1 (หน้า 10)

สมมติฐานการวิจัย

ความรู้ ความเข้าใจ เรื่องการประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนตามหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย